СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 18. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 23-го січня 1948. No. 18. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, January 23, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГУВЕР ЗА ЗНИЖЕННЯ ВИДАТКІВ НА ПЛЯН МАРШАЛА ДО 4 БІЛЬЙОНІВ

Вашингтон, 21 січня. — Бувший прездидент Герберт Гувер, у своїм листі до сенатської комісії закордонних справ, дорадже обмежити Плян Маршала до 15 місяців, замісць до чотирьох років, а замісць видатків в сумі 6.8 більйонів він дораджує дати лише 4 більйони. Критика Пляну Маршала, яку висловив Гувер у листі, є найгострішою із усіх, які досі появилися. Гувер заявляється за допомогу чужинним державам, але лише до такої границі, яка не ослабляла б нашого господарства і яка в такий спосіб не стримувала б відбудови світу. З цих причин він радить дати чужим націям харчів, штучних навозів і різних конечних життевих матеріялів до вартости трьох більйонів, а лише розмірно малу грошеву суму готівкою. Це тому, бо закордонні держави й так перетяжені позичками й не будуть в спромозі сплачувати нові позички. У цій сумі мали б уже міститися потреби Китаю, Кореї, окупованої Німеччини й Японії. Потреби Західної Европи, на думку Гувера, повинні бути заспокоєні продукцією тамошних країн, а Канада й Південна Америка повинні ще від себе дати позичку.

ДОМАГАЮТЬСЯ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ КИТАЮ.

Вашинґтон. — У листі до секретаря Маршала зажадав сен. Стайлс Бриджес, щоб у програмі допомоги закордонним державам вставити теж негайну допомогу для Китаю й для Далекого Сходу загалом. Він вказав на те, що недостача допомоги збоку Злучених Держав обезсилює Китай до цієї міри, що ця країна стає щораз більше залежною від Советів, а це загрожує інтересам Америки в Азії.

ДІН АЧЕСОН ДОБАЧУЄ ЗАБЕЗПЕКУ АМЕРИКИ В ВІДБУДОВІ ЕВРОПИ.

Атлантик Ситі. — „Советський Союз робить усе, що можливе, щоб недопустити до видужання Европи. Роки проволоки й обструкції призвели до вичерпання багатств Европи і довели Західну Европу до стану крізи" — таке заявив бувший підсекретар стейту Дін Ачесон на конвенції Краєвого Американського Товариства Торговців Харчами. Як вихід з цього положення Ачесон дораджував прийняти Плян Маршала, бо це дасть Америці спроможність стануги у проводі відбудови світу, а це знову стане забезпекою Злучених Держав. Коли б так знижити суму, якої домагається уряд для видужання Европи, тоді зміниться увесь характер допомоги, толкував Ачесон.

ВИБОРЧИЙ РІК ВИМАГАЄ ЗМІНИ ТАКТИКИ В КОНГРЕСІ.

Вашингтон. — Провідники конгресової політики прийшли до висновку, що у виборчуму році не добре запускатися у далекосяжні пляни, а ліпше обмежитися до планування на близьку мету. Це не вибавляє конгресменів на великі клопоти й дає їм спроможність змінити тактику відповідно до потреби. Таку зміну у плянуванні різних конгресових проєктів пізнати по поведінці республиканських провідників, які мають більшість і які теж відповідальні за ухвали конгресу. Домагання в справі обмежень буджету й закордонної допомоги є висідом цеї зміни в тактиці.

УРЯД ХОЧЕ ВІДБУДУВАТИ ЯПОНІЮ.

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав предявив свій плян для відбудови Японії в Комісії Далекого Сходу. Американський член комісії ген. Френк Мек Кой заявив, що Америка не може безупинно давати підмоги на втримання Японії і замісць того згоршує плян для самовистарчальности цеї країни. У заяві сказано, що незабаром команда армії зажадає від конгресу фондів на відбудову господарки в Японії в тому напрямку, щоб там можна було продукувати вистарчальні життеві конечности.

АДМІРАЛ ШЕРМАН ВІДЇХАВ НА СЕРЕДЗЕМНЕ МОРЕ.

Ню Йорк. — Кораблем Амеріка відїхав віце адмірал Форест Шерман на свою позицію команданта американської фльоти на Середземному морю. Він виявив, що його завданням буде переводити вправи з 13,000 моряками, які творять залогу фльоти в цій околиці. Там находиться під пору літаконосець Мидвей із своїми 100 літаками, дальше 2 легкі кружляки, 12 нищителів і ближче неозначене число інших кораблів та лодок,

ЗА СПРОВАДЖЕННЯ ЧУЖОЗЕМНИХ РОБІТНИКІВ НА ЖНИВА.

Атлантик Сиги. — Краєве Товариство Презервованих Харчів віднеслося до уряду з зазивом, щоб уряд склав негайно плян спровадження чужих робітників для зібрання жнив в теперішному році.

Документи про Гітлерівсько-Сталінську змову проти людства

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ОПУБЛІКУВАВ ЗАХОПЛЕНІ В БЕРЛІНІ ТАЄМНІ ДОКУМЕНТИ СОВЕТСЬКО-НІМЕЦЬКОГО ДОГОВОРУ ПРО ДРУЖБУ, ВЗАЄМНУ ДОПОМОГУ ТА СПІЛЬНЕ ЗАПАНУВАННЯ НАД СВІТОМ.

Сталін і Гітлер були поділилися Европою, Азією і Африкою, а накінець плянували завоювати Америку. Сталін намовляв Гітлера бити Англію та допомагав бити французів, бельгійців і голяндців. Розбивши спільно Польщу, Сталін і Гітлер торгували теж українціями.

Вашингтон, 21. січня. — Департамент стейту опублікував сьогодні під заголовком „Націстсько-Советські Стосунки 1939—1941" збірник таємних документів, захоплених західними союзниками в німецькому міністерстві закордонних справ в Берліні, про гітлерівсько-сталінську змову проти людства, дружбу та взаємну допомогу в завоюванні світу. Опублікована сьогодні на цю тему американська „Біла Книга" має 357 сторін друку і в ній поміщено 260 німецьких і советських документів, в яких як в чистому дзеркалі видно двох головних гробокопателів для людства, людської культури, цивілізації та свободи. Ці гробокопателі — це Гітлер і Сталін.

Два воєнні злочинці, Гітлер і Молотов, після добитого торгу та змови проти людства.

Опубліковані сьогодні документи, це ще далеко не всі на цю тему, бо є тільки частиною тих, що їх знайдено в Берліні з кінцем війни. Американські, британські і французькі знавці вчені і спеціялісти студіювали їх протягом довгих місяців, але цей том проголошений виключно американським урядом. Британський і французький уряди були поінформовані про плян департаменту стейту щодо проголошення цих документів і не висловили своїх застережень, хоча теж не давали формальної згоди, тим самим публікація є виключно відповідальністю Америки. Звертається увагу, що ці документи мусів мати на думці теж британський представник в ООД, Гектор МекНіл як відповідаючи на советські закиди „підпалювачів війни" проти західних союзників в ООД, натякав, що власне західні союзники мають „чорним по білому" докази, що Советський Союз був і залишився підпалювачем війни. Як згадано, проголошені сьогодні документи є тільки незначною частиною великої маси, що будуть опубліковані серіями. Публікація цих документів є безпосередньою відповіддю Америки на посилену советську пропаганду проти Америки, якій закидається „імперіялізм", „підпалювання війни" і тим подібні злочини, що їх після розгромлення Гітлера поповнює ще тільки його друг і спільник — Сталін та його кліка. Теперішній том охоплює частину документів советсько-німецької змови від 17. квітня 1939, коли то говорилося, що „советсько-німецькі стосунки можуть постійно поліпшуватися", аж до советсько-німецької війни, що зачалася 22. червня 1941. Опубліковані документи були вибрані американськими видавцями німецьких воєнних проектів, Реймондом Дж. Сонтагом та Джеймсом С. Бедді, що мали цілком вільну руку в підборі документів. Опубліковану сьогодні збірку можна одержати від Суперінтенда Документів в Урядовому Публікаційному Офісі, по доляру за примірник.

ЗМОВА І ПІДГОТОВКА ДО ВІЙНИ.

Опубліковані департаментом стейту документи виявляють цинічну гру Советів та докладання всіх зусиль, щоби довести до війни. Советський Союз навязав з націстською Німеччиною переговори з повною свідомістю та з вираховуванням бажанням війни. Про воєнні задуми Гітлера знав Сталін безпосередньо від самих німців. В серпні 1939 року Молотов ще всіляко порозумівався з британськими представниками та намагався заохотити їх до війни з Німеччиною. Рівночасно вже велено переговори з Гітлером та обіцювано йому дружбу і допомогу за поділ воєнної добичі. На безпосередню інтервенцію Сталіна приїхав до Москви гітлерівський міністер закордонних справ, фон Рібентроп і того самого дня підписано договір націстсько-большевицької дружби. До проголошеного тоді тексту договору про ненапад долучено цілий ряд проголошених тепер таємних протоколів про „поділ впливами" Гітлера і Сталіна зразу в завойованій Европі, а опісля і на інших континентах. Большевикам зразу віддано „тільки" Балтицькі держави, а опісля західно-українські землі, що були під Польщею та Буковину і Басарабію.

СТАЛІН ВОЛІВ ГІТЛЕРА, НІЖ ЗАХІД.

З цілого ряду документів виходить недвозначно, що Сталін волів дружбу з Гітлером і спільну акцію на спільне завойовування і панування над світом, ніж приязнь і співпрацю зі західними союзниками. Діло в тому, що Британія, бажаючи зберегти мир і не цілком підготована до війни, задумувала відстрашити від неї теж Гітлера, якщоб Советський Союз був погодився на співпрацю зі Заходом. В тій цілі теж Британія робила Сталінові великі політичні концесії, головно на Балканах, признаючи на ньому „безпосередні советські інтереси", як теж співпрацю на Орієнті. Сталін відкинув всі британські пропозиції і подружив з Гітлером.

(Докінчення на стор. 4-тій)

Москва грозить Америці і Британії „долею Німеччини"

Лондон, 21. січня. (ЮП). — Московське радіо передавало сьогодні з Москви промови, що їх виголошено на святочному зібранні комуністичних достойників з нагоди 24-ої річниці смерти Леніна. На зібранні був приявний теж Сталін, що вперше показався публично після поголосок про його хворобу і смерть. Головним бесідником на зібранні був один зі секретарів Центрального Комітету комуністичної партії, Михайло А. Суслов. В своїй промові він обвинувачував Британію і Америку за протикомуністичну політику в світі та грозив їм „долею Німеччини", якщо вони тої політики не залишать. Советський Союз, про змову якого з Гітлером проти світу і людства департамент стейту тількищо опублікував таємні советсько-німецькі документи, Суслов представляв, як „сторожа незалежности великих і малих народів" та „оборонцем інтересів людського роду в цілому світі". Ціла промова повна лайки і погроз на адресу Америки і Британії у відношенні до яких, крім загально-відомих вже большевицьких назв як „імперіялісти", „капіталісти", „буржуї" і т. д., Суслов користувався тим розом теж спільно з Гітлером винайденою назвою „плютократів". Виступ Суслова, що закінчився закликом: „під прапором Леніна, під проводом Сталіна вперед, до перемоги комунізму!" — прийняли всі, зі Сталіном включно, грімкими оплесками.

ГОЛОДОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В НІМЕЧЧИНІ

НІМЦІ САМІ ЗАВИНИЛИ; ВІЙСЬКО СТЯГАТИМЕ ЗБІЖЕВІ КОНТИНГЕНТИ.

Фракфурт над Майном, Німеччина, 22 січня. — Викликані критичним харчовим положенням страйки прибирають на інтензивности в цілій західній Німеччині та загрожують дальшими серіозними комплікаціями. Навіть в Нюренберґу в Баварії, що досі ще єдино вважалася за найкраще забезпечену харчами, вчора майже 100,000 робітників залишили працю та вийшли на страйк, домагаючись поліпшення харчового положення. Така сама кількість робітників вийшла на маніфестаційний страйк теж в Колонії, в британській зоні, харчове положення в якій є найбільш критичне. Окупаційні і німецькі власті відбувають наради та шукають можливостей розвязки складної там проблеми прохарчування. Німецький сільськогосподарський керівник для американсько-британської Бізонії звернувся з апелем до американських властей, що більшою доставою збіжжя єдині могли б бодай на найблищий час злагіднити напружену ситуацію. За недостачу харчів робиться відповідальними насамперед самих німців, що злегковажили всі розпорядження і заклики та не зложили і не зібрали відповідних збіжевих контенгентів для прохарчування міст. У висліді, американське і британське військові управління в Берліні рішили використати свою військову залогу на зібрання залеглих контингентів.

В СОВЕТСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ.

Замість хліба — політична література і пропаганда.

Ваймар, Німеччина, 21 січня. — Вісім американських кореспондентів, яким під строгим наглядом советських агентів було дозволено відвідати деякі області окупованої Советами Німеччини, стверджують, що харчове положення в цій частині країни ще більше критичне ніж в західних зонах, дарма що власне східна Німеччина була завжди головним доставцем харчів для цілої країни. Але недостачу харчів большевики заступають там масою комуністичної політичної літератури, переконуючи стероризованих і голодних німців про „американську небезпеку" та „советський рятунок".

БЕВИН ЗАПОВІДАЄ ІСТОРИЧНИЙ ЗВОРОТ БРИТАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Лондон, 21 січня. — В британському парляменті виступить завтра секретар закордонних справ Бевин, зголошуючи переломово-нові напрямні британської політики. Хоча текст промови держиться в таємниці, в поінформованих колах вважають, що Бевин зголосить готовість Британії взяти участь в творенні Злучених Держав Европи і почати в тому напрямку інтензивно працювати. Відомо, що з подібною пропозицією виступив вже раніше Винстон Чорчил, що тепер навіть очолює окремий Комітет з такими цілями. Вважається, що завтрішній виступ Бевина буде „зворотним пунктом в історії Великої Британії". При цій нагоді підкреслюється щораз більшу опозицію у відношенні до Советського Союзу.

БРИТАНІЯ ЗНИЩИТЬ 5 БОЄВИХ КОРАБЛІВ.

Лондон, 21 січня.—Вайкаунт Голл, перший лорд адміралції, повідомив сьогодні, що британський уряд рішив відтягнути з ужитку і знищити пять своїх головних воєнних кораблів, що довгий час були славою британської воєнної флоти, іменно: лініиниках „Квін Елизабет", „Валиянт", „Нелсон" і „Родней" та лінійний кружляк „Рінави". Знищення цих кораблів зредукує хвилево силу британської флоти в лініиниках до 5 модерних кораблів: „Дюк оф Йорк", „Гав", „Кінг Джордж V.", „Ансон" та „Вангард". Згаданих 5 перших кораблів розберуть, бо вони вже не відповідають модерним вимогам.

ТАЄМНІ КЛЯВЗУЛІ В БАЛКАНСЬКИХ ДОГОВОРАХ.

Букарешт, Румунія, 21 січня. — Наставлені Москвою комуністичні манекіни у формі „урядів" поодиноких балканських країн знову подорожують підписувати договори „взаємної допомоги". Сьогодні румунська делегація виїжджає до Мадарщини, опісля до Румунії приїде чехословацька делегація, а румуни знову поїдуть до Польщі і т. д., скрізь підписуючи договори, до яких тепер додано всілякі таємні клявзулі про взаємну допомогу, що на випадок війни теж формально робили б з усіх цих країн один тільки Советський Союз.

БРИТАНІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД НЕГАЙНОГО ДОПУЩЕННЯ ЖИДІВ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Сокcес, Н. Й., 21 січня.—Британський представник в ООД, сер Александер Кедоген, заявив сьогодні, що Британія з причин загальної безпеки не може прийняти пропозиції ОД щодо негайного відкриття одного з більших портів в Палестині для передбаченої іміграції жидів по 1,500 осіб місячно.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛИПМЕН, ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА І РОСІЯ

Не тільки в світі, але в самій нашій країні питають люди дуже часто, яка є властиво закордонна політика Злучених Держав. Питання це ставиться головно тоді, коли хтось хоче знати, яке є властиво відношення Америки до Росії. Шукають такої відповіді теж поневолені й гноблені Росією народи, сподіючись дістати від найбільшої демократичної потуги в світі помочі, або хоч надії на поміч і визволення.

Американської помочі потребує теж й український нарід. Тому теж українці, що є поза Україною, хотіли б переконати американський нарід, як і його владу, що Україні треба доконче допомогти стати вільною і демократичною. Та чи український поневолений нарід таку допомогу дістане, а якби дістав, то в якому виді й під якими вимогами, залежатиме від цього, яка буде дальша закордонна політика Злучених Держав у відношенні до цього комплексу, який тут ще далі називають коротко „Росією". Проблема ця важна і ще далі дуже складна.

Справі американсько-російських відносин присвячено в Америці багато книжок, а вже писань у журналах та газетах годі зрахувати навіть за самі останні роки. Тому, що цього матеріялу так багато, загалові відомі головно такі речі, які є найбільш розреклямовані. Одним з найбільш голосних журналістів, що часто пише про Росію, є Волтер Липмен, якого синдиковані статті появляються в газетах по цілій Америці. Згадуємо цього спосібного журналіста, бо саме його політичні статті, зокрема про Росію, часто баламутні й не відбивають справжнього американського становища. Та саме на нього покликуються часто українські часописи на скитальщині, як на великого знавця американської закордонної політики, якого опінія, як там пишуть, заважує навіть в департаменті стейту, який з ним радиться. Звідки походять такі інформації, нам важко вгадати. Бо ж є фактом, що Липмен у своїй аналізі Росії та російсько-американських відносин постійно помиляється.

В часі війни Липмен доказував численними статтями та окремою книжкою, що Злучені Держави не тільки завжди жили в дружбі з Росією, але що конфлікт між ними теж і в будучині неможливий. Вартість такого розумування нині очевидна. А яким політиком є Липмен у нинішніх часах, пізнати найкраще по його щойно виданій книжці „Холодна Війна", в якій зібрані його статті, недавно друковані в газетах, та які мають бути „студією з ділянки закордонної політики Злучених Держав". В цій книжці Липмен гостро атакує цю політику й заповідає, що „Америка холодної війни не виграє". Ці статті були писані ще перед відїздом Липмена до Европи. Вернувши з Европи Липмен заявив, що „ми вже виграли холодну війну". На цей його „політичний розум" звернув тепер особливу увагу відомий економіст та політик, Гері Д. Гідеонс, бажаючи ще й в цей спосіб остерегти тих, що орієнтуються в політиці на розумуваннях Липмена.

Про якийсь вплив того роду розумувань на закордонну політику Злучених Держав — хіба важко говорити.

Один рік у проводі боротьби за мир

Дня 21-го січня пройшов рік, як стерно американської закордонної політики віддано в сильні і досвідчені руки генерала Джорджа Катлет Маршала. Цю подію відзначила американська преса окремими згадками, а деякі газети надрукували на цю тему передові редакційні статті.

Перебрання генералом Маршалом керівництва американської закордонної політики в ці переломові часи має рішальне значення не тільки для самої Америки, але прямо для долі цілого світу. Бо власне рік тому, два роки після закінчення світової завірюхи, той же світ знову був опинився перед ділемою миру або війни в найблищій будучності. Тоді в цілій гостроті виринула приглушена війною проблема стосунків та становища в світі двох рішальних тепер таборів: демократично-західного і тоталітарного східного. В цьому теж часі наявні факти вже не залишали жодного сумніву, що Советський Союз не тільки всіми силами і засобами саботує відбудову знищеного світу і мира, але теж починає рішальну кампанію, щоб цей світ знову погрузити в хаос і руїну, вважаючи це найкращим і найуспішнішим засобом для досягнення російських імперіялістичних цілей.

В таких обставинах генерал Маршал, стратег перемоги у війні, перебрав завдання архітекта миру — стверджує в передовій статті Ню Йорк Таймс. Навряд чи будьколи в історії більші і трудніші завдання були доручені якій людині і теж історія не знає багато вояків, які мали б нагоду перенести засади перемоги у війні на засади побудови тривкого миру як це судилось ген. Маршалові. Ясно, що цих великих завдань не можна виконати протягом одного року. Але під проводом секретара стейту Маршала та при повній піддержці президента Трумана і цілого американського народу, протягом того року американська закордонна політика повністю вияснилася і, так сказати б, дозріла, що виявилося в Доктрині Трумана і Пляні Маршала та американській акції на терені Обєднаних Націй. Найбільшою заслугою Маршала є вибір і точне визначення єдино можливих сьогодні засобів до створення тривкого миру в світі, іменно викорінення всіх причин війни: імперіялізму, нужди та будьякого поневолення. В цьому напрямку секретар стейту Маршал протягом одного року розгорнув таку велику ініціятиву та виказав стільки енергії і рішучости, що вже сьогодні його справедливо можна назвати головним архітектом миру та першим борцем за нього.

Голос Америки загрозою для тиранів

З нагоди ухвалення конгресом додаткових фондів на програму „Голос Америки" деякі вашингтонські кореспонденти підкреслили цей факт, що ухвала перейшла одноголосно і без дискусії. При цьому вказали, що щойно перед кількома місяцями той самий конгрес відкинув законопроєкт про постачання фондів на поширювання правди про Америку закордоном. Попередній законопроєкт мав далеко вужчу ціль на оці, бо майже виключно радієву й пресову інформативну службу про Америку. Новий законопроєкт іде так далеко, що передбачує виміну студентів і професорів поміж поодинокими країнами; утримування шкіл, бібліотек і громадянських осередків закордоном; висилку технічних спеціялістів, коли їх услуги комусь будуть потрібні; передачу інформацій про Америку через пресу, радіо, фільми і через окремі інформаційні осередки; закладання комітетів для інформування департаменту стейту про потребу інформування й виховання населення в таких справах. У коментарах сказано, що ця праця звернена в першу чергу для протиділання советській пропаганді.

Хто розуміє далекосяжність праці, наміченої програмою „Голос Америки", такий може лише радіти, що цей голос тепер стане сильнішим ніж був досі. Треба надіятися, що „Голос Америки" незабаром буде однозвучним з голосом волі. Надії оперті на зміні настрою серед республиканської конгресової більшости, яка донедавна опиралася широко закроєним проєктам федерального уряду. Цю зміну пізнати з одного боку хоч би лише по ухвалі законопроєкту в справі „Голосу Америки", а з другого боку по різних голосах передових республиканців. Замітний між ін. є голос ключевого промовця на зібранні Краєвого Республиканського Комітету у Вашингтоні сенатора Вилйема Ф. Новленда, який клав головний натиск на затримання людської свободи по цілому світі. „Коли в світі згасне світло волі, тоді вже в недалекій майбутності хтось з темряви кинеться на нас з ножем або вистрілить кулю, яка нас замордує" — так влучно зясував сенатор потребу втримання свободи у всіх країнах світу, щоб зберегти само існування Америки.

Виходить, що свобода є невідлучна від фізичного життя людини, народу, нації й світу. Раз така думка прийметься як загальне гасло Америки в боротьбі проти новітньої тиранії, тоді це гасло стане світовим гаслом, яке мусить спонукати інші нації й країни до застанови: бути, або не бути їм самостійними в найближчій майбутності. За застановою піде відповідне рішення.

На конечність такого рішення й відповідної акції вказують різнородні голоси провідних людей світу. Не лише нації, які безпосередно загрожені советською тиранією мріють про нагоду до загальної акції, але й великі Західні Держави своїми потягненнями маніфестують, що зближається година розрахунку між світовою тиранією і світовим змаганням до волі. Як теоретичні мислителі й письменники, так і практичні діячі вказують, що останні затії тиранів з Кремля це ніщо інше, а тільки їхній страх перед чимось недовідомим. Вони вказують, що кремлівських автократів не вдоволяє ніщо — крім знищення волі у всіх країнах світу. Вони звертають увагу, що всяке загоджування Сталіна на лад загоджування Гітлера не зможе привести ніякої зміни в настрою автократів і тому шкода часу на придумування способів для дальшого „апізерства".

Згадує про це між ін. Вилйем Генрі Чемберлин, подаючи причину, чому Росія безупинно зброїться і чому поширює свій режім на сусідів. „Росія сьогодні є більше забезпечена перед чужинним наїздом ніж колинебудь в історії. Коли советські володарі глядять на захід до Европи, або на Схід до Азії, то всюди вони бачать сусідів, яких вони перемінили на сателітів, або держави знищені, обезсилені та зубожілі, які не спромоглися б не то на наїзд, але навіть на опір проти наїзду. А прецінь советські провідники все чогось бояться. Їх страх це не страх перед фантастичним привидом чужинних легіонів, які виберуться в похід проти Советського Союзу. Ні! Це є щось менше матеріяльне, щось таке, чого не можна діткнутися. Це є о-той, на тепер ще малий, голос волі".

Пишучи про це, наводить Чемберлин розмову одного державника з недавних часів, який сказав: „Памятайте: Як довго існує на світі хоч одна свобідна країна, так довго комуністична диктатура не буде чутися свобідною. Совєти будуть намагатися називати кожну країну імперіялістичною, будуть робити пляни, щоб цю країну розбити на частини з метою, щоб вкінці її знищити!"

На прикладах різних країн, які попали під диктатуру Кремля, можна провірити, що Совєти поступають точно так, як заповідав оцей державник. Як колись націсти, так тепер комуністичні диктатори спеціялізуються в масових демонстраціях, в „одноголосних" виборах, взагалі у всім, що може переконати не лише їх самих і їхніх підданих, але теж і закордонний світ про їх невмолиму силу і безмежну владу. Та цікаве, що вони ніколи не допускають до якоїсь проби. Вони просто бояться кожного найменшого спротиву, кожної непевности. І тому то вони намагаються осягнути всюди однодушність, без огляду на витрати чи кошти.

Щоб осягнути однодушність, советська поліція (НКВ-Д) відмежовує населення Росії від усякого контакту з світом, головно від знайомства з закордонними газетами. Як довго в Совєтах нема закордонних впливів, так довго вони почуваються безпечними за залізною заслоною.

Треба здогадуватись, що американський департамент стейту вкінці пізнав тайну советської диктатури й сили над масами й тому рішився пускати в світ, особливо до Росії, сильніший „Голос Америки". Коли тепер вже й конгрес зрозумів, у чому діло, треба надіятися, що цей „Голос Америки", як голос вільного народу й вільної країни дійде до відома широких мас у Совєтах та стане не лише голосом американської, але теж і вселюдської волі, а тим самим і сильною зброєю, зверненою проти кремлівської тиранії.

Микола Чубатий.

Проф. Кляренс Август Менінг

В неділю, дня 25. січня американські українці з Ню Йорку та околиці віддадуть пошану американцеві Кларенсові А. Манінґові, професорові Колумбійського Університету в Ню Йорку. Американські українці долучаться до того признання, що його віддала проф. Манінґові висока наукова установа українців на еміграції, Український Вільний Університет, іменуючи соленізанта почетним доктором філософії за його заслуги коло поширення серед англосаксів знання про українську літературу та про українську історію.

Та признання професорові Манінґові з боку українських високих наукових кол та з боку мас українського громадянства має куди глибшу причину ніж признання проф. Манінґові за його студії на полі української історії та літератури. Ця глибша причина випо별віджена в однім реченню докторського диплому для того американця-соленізанти. Сказано там що проф. Манінґ „через глибокі студії української культури та духовости пізнав джерела та підставу прямування українського народу до свободи".

Студії та значіння культури українського народу відкрили проф. Манінґові таємницю проблеми, чому український нарід переслідуваний та виставлюваний тільки разів на переслідування та на масакри таки живе та прямує до свободи. В той спосіб наукові досліди проф. Манінґа над минулим та культурою українського народу набрали життєвої, практичної вартости та застосування серед бурхливої історії, що її тепер саме переживає ціле людство. Серед того міжнародного буревію український нарід живе як страдалець та як мученик за ідею свободи людини, нині понехану та потоптану на сході Европи, зокрема в Україні.

Саме тут є причина, чому український нарід поносить такі великанські гекатомби жертв та чому він є ненавиджений мимо своїх великих офір на жертівнику свободи людини. Переслідували його білі росіяни, переслідували та масакрували його націсти, переслідували та ще нині переслідують його червоні росіяни. Саме проф. Манінґ пізнав цю основну правду українського існування як нації та його історичного призначення.

В цім випадку проф. Манінґ показався гідним нащадком англосакських піонірів в Америці, бо пізнавши раз цю правду про Украну він мав та ще й нині має відвагу цю непопулярну правду голосити. Прочитаймо всі видання проф. Манінґа осібними творами, виданими Українським Народним Союзом, прочитаймо його 12 статтей в журналі "The Ukrainian Quarterly", а побачимо, що проф. Манінґ перший прямо серед американців покинув стару методу американських авторів зводити Україну до провінції Росії та відкрив для американського громадянства на сході Европи життєздатну націю, пробоєвика свободи людини та демократії.

Не можна сказати, щоб таке становище проф. Манінґа було популярним серед американського наукового світу. Одні дивилися зі здивуванням, другі з признанням. Окупанти України прямо в найбільше провокуючий спосіб стали його атакувати за це, що у своїй „Історії України" він ясно поставив домагання визволення великої східно-європейської нації, досі люто поневоленої. Треба тільки прочитати оригінальну статтю опубліковану в московськім журналі „Литературная Газета", насичену діявольською ненавистю, щоби пізнати як небезпечною стала праця проф. Манінґа для всякого гнобителя українського народу. Слова советської лайки „фашист", „німецький нацiст" належать там ще до умірковаиих.

Ми так часто згадуємо за це шановане нами та люблене прізвище, але мало знаємо про приватне життя соленізанта. Проф. Кларенс Август Манінґ уродився в Ню Йорку 1893 року як син д-ра Френка та Нелі Секор Вейл Манінґів. Вже з молоду був дуже талановитою людиною, чого доказом його

(Докінчення на стор. 3-тій)

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

Я БУВ НА „РОДІНЄ"

9)

Трохим піднявся на ліктях і оглянувся навкруги. Вони були самі.

— Вчора з річки трьох немовлят витягли, абортовані. Кожного дня в штабу знаходять підкинутих дітей, — сказав він.

— Ось воно „щасливе совєтське дитинство". Це тобі ліпше „нюренбергських законів"! Пам'ятай, Валентине, буде від тебе дитина, — не знайдеш їй місця на советській землі через те, що вона, виходить, буде злочинною дитиною, бо на ворожій землі зачата.

— У мене не буде. Що ж я дурний? — вимовив Валентин. — Ми з розуміннями.

В таборі почався якийсь рух. Забігали коменданти бараків, почали збирати людей. Ми піднялись і пішли до себе. Коваль, який керував нашим батальйоном, теж метушився. Коли всі зібрались, він вишикував батальйон і передав нам розказ про те, що кожний батальйон повинен виділити людей копати рів за табором. Праця була термінова.

На другий день в табір привезли чоловіків двісті кавказців. У них руки були скручені дротом назад. Були вони страшно худі з великою кількістю синяків на обличчі, в пошматованому вбранні. Прикладами та кийками їх зігнали з машин. Вони рухались слабо, тупо дивились по боках і мовчали. Їх повели під охороною за табір, а нас всіх зібрали і вишикували в середині табору, коло дроту, якраз проти свіжих насипів землі. Ми спостерігали за рухом колони кавказців. Вона вийшла за ворота табору, пройшла понад величезними стовпами, які були оздоблені портретами Сталіна і Жукова. Тихенький вітерець погойдував з боку на бік портрети. Від цього через деякий відтинок часу до нас повертався обличчям портрет Сталіна, і по товпі пробігав холодний, бездушний, як у смерти, погляд „великого вождя". З під його вусів виднілась усмішка, від якої холола кров.

— Чи піти б геть, не сховатися б від цього погляду, промайнула в мене блискавкою думка. — Напевно для того і вішають вони скрізь той портрет, щоб советська людина завжди і скрізь відчувала себе під владою жахливого деспота... Нікуди не сховатись від цього вбивчого погляду... — шепотіла мені моя думка.

На дротові між портретами було натягнуто гасло: „Перемога за нами!" Це і видно. Переможець тепер розправляється тільки з нами. Але швидко портрет Сталіна захитається на Ейфелевій башті, заморожуючи своїм поглядом надто вже експансивних французів, швидко-швидко появиться він в Лондоні, Антверпені і Ню Йорку. Що тоді скажуть панство із Старого і Нового Світу? Можливо, тоді вони зрозуміють, що були власниками величезного неоціненого скарбу — волі, та не змогли його зберегти.

Із вартівні вийшли чатові з машиновими пістолями і вирушили слідом за колоною. Процесія повільно обходила загорожу табору і наближалася до ровів. Хтось спіткнувся і впав. До нього кинувся чатовий і з розмахом вдарив прикладом. Чоловік застогнав. Ще вдар. Впавший, збираючись з останніми силами, встав на коліна. Його підняли, взявшись міцненько за комір піджака. Серед нас стояла мотильна тиша. Було чути, як билося своє власне серце. Ось підійшли до рову. Кати з машиновими пістолями стали коло дроту, розсипавшись рівним ланцюгом. Вийшов комісар Покрасов і прочитав присуд: — Ізменнікі родіни... расстрел... Потім піднялись цівки машинових пістолів, пролунав сухий тріск пострілів і останні витуки убитих людей. Кулі роздроблювали череп, пробивали наскрізь тіла, ламали кістки...

В наступні дні ми багато працювали на могилі: закопували, розрівнювали площу. На місці могил були зроблені квітники і посаджені чудові квіти. Пізніше тут з'явився пам'ятник з написом: „Память советскім воїнам, росстреляним немецкімі фашістамі — Сентябрь 1943 г."

— Після розстрілу кавказців життя в таборі зразу ж змінилося. Почала роботу комісія „СМЕРШ-у". Якось нас вишикували в ряди. Вийшов комісар Покрасов і повідомив, що комісія розпочала роботу.

— Комісії, — сказав він, — про всіх все відомо. Втаїти щонебудь є зайвим. Треба говорити тільки правду. Ми мали своїх агентів в Німеччині. Нам відомо, хто і де працював. Пам'ятайте: хоч би яка тяжка була провина перед „Родіною", вона вам простить, якщо ви все щиро розкажете комісії.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ЯК ТУ МОВУ МОЖ' ЗАБУТИ..."

Нещодавно приїхав я до Злучених Держав та вже дещо приглянувся до обставин і способу життя українців-американців від народження та тих, що приїхали сюди давно й були піонірами всіх тих надбань, що ними зараз може похвалитися уся американсько-українська спільнота.

Я пізнав, що з мозольної праці тих незамітних людей, головно звичайних робітників, виросли могутні організації, народні установи, свої церкви, своя преса, тощо. Між ними центральне місце займає Український Народний Союз. Та є одно недомагання, яке мене болить та про яке хотів би я поділитись думками з нашим загалом.

Читаючи щоденно „Свободу", з приємністю прочитав у ній заклик: „Читайте українські книжки, бо часте читання веде до знання; а знання — то сила!" Так. Це свята істина! Цього ніхто не може опрокидувати. Знов у статті: „Стукайте, а відчиниться..." теж слушно пишеться про **потребу вступати всім українцям до У. Н. Союзу!** Я сам познайомився зі статутом, програмою і завданням У. Н. Союзу і вступив у члени цієї **справді заслуженої та корисної інституції,** бо крім матеріяльної допомоги вона має **„двигнути нашу еміграцію з духової темряви і невіжества, розбудити в ній приглушене почуття гідности людини та отворити їй очі до світла, правди і знання".**

На жаль ще не всі ті благородні слова здійснено, але зроблено в цьому напрямі багато. Одначе таки занедбано справу рідної школи! Теж і в тій ділянці дещо зроблено, але недостатньо й невистарчально. Під тим оглядом залишаємося далеко позаду інших народних спільнот, що стали добрими американцями, а водночас носіями своєї культури, традиції і мови!

„Мово рідна, слово рідне,
хто вас забуває, —
Той у грудях не серденько,
але камінь має!"—

каже наш поет.

Подавляюча більшість **першої** генерації роджених в Америці українських дітей — не знає мови своїх батьків! Це велика в т р а т а й к р и в д а для батьків, яка в майбутньому дасться відчути ще більше боляче, як тепер. Думаю, що й ми можемо бути зразковими американськими горожанами, сповняти всі громадянські обовязки, але при тому таки треба б і нам знати мову батьків наших! „Скільки ти знаєш мов, стільки разів ти є чоловіком!" — каже один мудрець.

А що ж тоді говорити про тих, що не знають рідної мови, яка, чи не єдина, зможе запізнати їх та пригадати їм країну походження їхніх батьків, які стільки поляли поту в Новій Землі, стільки труду, гроша й праці вложили під основу тих гарних, корисних інституцій та дали їм такі ясні напрямні й завдання. Вони надіялись, що їхні діти зуміють це діло спрацьованих рук ще краще попровадити й завершити. На жаль за малими вийнятками, так воно не є! Я мав нагоду бути на сходинах членів У. Н. С. і чув „биттання" ідейних старших людей, бо, мовляв, „немає кому заступити нас!... Молодь повинна б виручувати нас та перебирати громадсько-організаційну працю, а її немає, вона не приходить".

Чи слушні їхні побоювання, що „за якийсь час і того не буде!", годі знати, але злегковаження знання рідного слова батьків відбивається вже тепер дуже відємно. Відчувається брак заінтересування українською книжкою і часописом! Брак покупця і читача! Нічого дивного. Це послідовність злегковаження рідної мови!

На мою думку, всі ті недоліки можна ще бодай почасти усунути. В першу чергу не допускати до дальшого занедбування рідної мови. Отже треба пригадати цей святий обовязок батькам, щоб не занедбували навчити дітей своїх рідної мови. Такий же обовязок спадає і на ті інституції, завданням яких є поширити знання рідної мови, слова й письма. **Вони саме мали б перебрати на себе завдання уможливити батькам навчати** дітей рідного слова. Отже: Зорганізувати школу, бурсу й учителів! Та це окрема сторінка можливостей і підходу до такої організації. Одначе зараз можна б приступити до направи того, що дасться направити! Учителів тут не дуже то бракує. Багато фахових сил учительських працює за фабричним станком чи в інших галузях праці. Вони, певно, радо підуть навчати, навіть за невеликою винагороду — своїх дітей рідної мови.

Теж не пошкодило б відсвіжити трохи парохіяльні школи новими фаховими силами.

Другий шлях, це організація вечірніх курсів навчання української мови дорослих. Думаю, що завжди зголосилося б відповідне число охочих слухачів, але треба підготовити грунт та повести відповідну пропагандивно - освідомлюючу роботу в українській пресі, церкві й на товариських сходинах. Очевидно, що в тому напрямі можуть багато допомогти наші брати, що напливають тепер до З.Д.П.А Хай **кожний з них, по можливості, візьме на себе обовязок навчити рідної мови, бодай одного зі своїх добродіїв,** або когось з їхньої сім'ї, що помогли йому сюди дістатися. Лише охоти, терпеливости й послідовности в праці, а можна й тим способом дуже багато осягнути. Про успішність такої роботи я сам переконався, бо на протязі неповного місяця часу навчив поправно писати й читати одного члена української сім'ї, який досі не знав і слова рідного! Мимоходом кажучи, з цього подвійна користь, бо при тій нагоді можна й самому пізнати багато англійських слів при спільній розмові та науці.

У навчанні стає доброю прислугою „Нова початкова читанка для Рідної Школи" (Ukrainian Primer), що її можна дістати за кількадесять центів. Отже всі ми до праці, бо „як ту мову мож' забути якою учила нав всіх ненька говорити, — ненька наша мила". Пригадаймо її тим, що забули, навчім тих, що її не знають!

д-р Микола Сидір,
Велей Стрім, Н. Й.

М. Філомеля.

Закарпатець оповідає

4)

Прийшла нова біда.

Минуло чотири місяці... Я знав, що чехи підписали Сталіну, що віддадуть усіх, і старих еміґрантів, хто є народности руської, української, польської, і литовців, і латишів, і естонців.

І дуже многі тисячі українського народу чехи оддали вже на загибіль руським до рук. А ті енкаведисти — половину одвезли до Сибіру, а половину постріляли, як робів. Котрих примусово ловили, з тих мало хто живе!

Та хто мав з дому документи, що він є народности чеської або словацької, того не давали.

Все це я знав. Та не знав я того, що мене давно вже шукає міністерство унітра...

І от 29. 9. 1946 прийшли до мене чотири чеські комуністські жандарми з автоматами, як до якогось там атентанта, що людей вбиве, та й забирають мене, і питають:

— А де ті два, що з тобою переходили словацько-руський дордон?

А я відповів:

— За тих нічого не знаю.

І забрали вони мене без шматка хліба, заарештували. І жінку, і дітей забрали...

Подивилися жандарми на мої документи і написали на міністерство, що я маю все в порядку. Та з міністерства одписали, щоб жандарми нові чеські документи відібрали у мене, а мене самого з родиною передали до Праги руським енкаведистам.

Відки ж прийшла оця нова напасть?

А ось відки. На другий день, як ми перебігли кордон, прийшли руські солдати до тих словацьких фінансів, що протокола з нас писали, та й примусили їх оддати їм того протокола.

А потім заслали отой протокол до Праги. А там є генерал енкаведівський і консулят руський. І там у Празі є збірний репатріяційний табір, три рази колючим дротом обгороджений і солдати навколо стоять...

Все це розказав мені у чотири очі один знайомий чеський жандарм, як зайшов до мене.

І ще сказав він, що вже мені ніяк не можна нічим допомогти. Генерал бо руський у Празі, енкаведівський, дав приказ, що мусять мене чехи за два дні привести до нього, до Праги...

Що робити?!

Сипнуло на мене жаром, в голові застукало...

Що робити?...

Мусів скоро обдумати плян, як захоронити ще життя своє. Адже мене застрелять, як тільки дістануть до своїх рук! Бо дома мене засудили на 20 літ. Тепер — 7 літ за те, що кордон перейшов. А до того ще й за малолітні діти... Та ще 10 років за зраду „родіни"... А потім 14 літ за пропаганду за кордоном... Отож, шкода навіть сподіватися, що живий будеш... Але що робити?... Що робити?...

Та за пару хвилин я вже мав плян, як себе спасти, але родину, як родину спасти?! Я ніяк не міг надумати...

От і сказав я до дітей та до жінки:

— Маю плян, що може мені вдасться себе спасти. Але для вас я не можу нічого надумати... А з вами піду — розстріляють, і вам з того ніякої користи.

Жінка і діти відповіли:

— Як можете, то хоч себе спасайте.

І я сказав:

— Як будуть вас питати, що я говорив, так одповіджте, що нічого не знаєте від мене, бо я нічого не казав ніц.

І я сказав ще:

— Усю провину звертайте на мене.

Та й зачав я свій плян кінчати...

Став я ригати і качатися по підлозі, і кричати. І мусіли закликати лікаря. Зачав лікар одбивлятися лівий, правий бік, черево. А я страшенно кричу, що у правому боці дуже болить. Я сказав, що маю сліпу кишку. Що мене мусять дати на операцію, бо я вмираю...

Тоді прийшли два поліцисти і сказали, що ведуть мене на операцію.

Зайшов я до жінки та й вицілував і діти, і жінку. А жінка й упала з жалю і діти попадали, і сам я гірко-гірко плакав...

А ті поліцисти потішають, кажуть, щоб ми нічого не боялися. Що я за два тижні буду вже здоровий.

Але ми не того плакали... Ми плакали того, що нас вороги розлучають може й навіки!...

Привели мене до шпиталю.

І скоро привели мене до шпиталю.

А там лікарі теж подавили мені черево у правому боці, а я закричав, що дуже мені болить сліпа кишка.

Я думаю собі, що лиш на другий день мене оперуватимуть, бо вже було півшеста часу пополудню, а лікар сказав, що таки тепер, ось зараз оперуватимуть.

Тоді поліція дала книжку, а лікарі й підписали, що мене перебрали. Та й пішла собі поліція геть.

(Кінець буде).

Тисячі хворих та інвалідів зпоміж ваших рідних братів і сестер на скитанні в Европі догоряють в чужих лікарнях. Не дайте їм умерти, допоможіть, рятуйте, складаючи свою жертву на допоміговий фонд З.У.А.Д.Комітету!

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
P. O. BOX 1661,
PHILADELPHIA 5, PA.

Проф. Кляренс Август Менінг

(Докінчення зі стор. 2-гої)

блискавичні студії. Вже в 19-тім році життя здобуває він перший академічний ступінь „Бечелор оф Артс" — а в 20-тім році життя він вже дістає „мастер-дегрі", щоб в 22-гім році життя стати доктором філософії, себто цей академічний ступінь, що його навіть талановиті студенти здобувають найскорше пять літ пізніше.

Ділянкою його первісних студій були клясичні мови, які він згодом поширює на нові мови, щоб вкінці свої заінтересування зосередити на новочасних слов'янських мовах. Це вело його в науковий контакт мало не з усіми слов'янськими народами. Останніх 15 років він звернув свої студії на пізнання української мови і осягнув великі успіхи. Проф. Манінг знає дослівно всі слов'янські мови, старі клясичні мови та крім того також мови західної Европи. В цім напрямі є він рідко многомовною людиною.

За його заслуги на полі студій слов'янських мов він дістав найвищі відзначення з боку Чехії, Польщі, Болгарії, Литви, Лотви, Естонії та інших держав. Є він членом всіх поважніших інститутів слов'янських студій.

У свому приватному житті професор Манінг подружений з Люїзою Францескою Маршал і є батьком одної дитини. Живе постійно в підньюйорській місцевости Плезантвил, звідки доїздить до Колумбійського Університету в Ню Йорку, де працює.

Є він автором кількох творів також з обсягу сербської, польської та російської літератури. Одначе найбільше творів написав професор Манінг з обсягу української літератури, історії та на теми таких біжучих подій, які заторкають український нарід.

Подаючи оці короткі дати про життя та наукову працю професора Манінга, бажаємо йому ще багато сил та ясних днів в житті, щоб міг дальше працювати для справи справедливого та гідного правдивого американця. Хоч може його праця є серед багато американців недоцінювана, то на ділі проф. Манінг зробив теж незвичайно велику прислугу Америці, бо він відкрив для своєї батьківщини нового союзника з поза залізної куртини — Україну. Він відкрив Україну як націю, що не зложила зброї мимо трилітного формального перемиря та бореться дальше з червоною диктатурою, що загрожує поневоленням людства. Це відкриття союзної життєздатної демократичної нації, на сході Европи в найближчій майбутности придасться Америці з огляду на грядучі світові події. Тоді теж студії та праце професора Манінга над Україною оцінять не тільки діти України, але також ці, що несуть відповідальність за долю Америки.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 24.

Відділ:	Жертва:
А. Медвідь	$ 5.00
Микола Лихіцький	5.00
G. Shlopak, передплатник	3.00
Іван Дух, передплатник	2.00
М. Бакай	2.00
Jakim Rewt	2.00
Н. Н., Дітройт	2.00
Michael Sarabyn	2.00
Barbara Lytwinick	1.40
Anna Tymryk	1.40
Н. Н. Джерзі Ситі	1.00
Матвій Цап	1.00
A. Serafin	1.00
20 Михайло Миськів	2.00
20 Олекса Брунець	2.00
20 Іван Шавінський	2.00
20 Йосиф Кошей	2.00
20 Михайло Сосновський	2.00
25 Іван Єдлінський	2.00
45 Стефан Сеньків	2.00
52 Василь Грибик	2.00
53 Стефан Кріль	2.00
57 John Mycholak	3.00

Відділ:	Жертва:
70 К. П.	5.00
70 Ева Хомин	2.00
70 Іван Сенковський	2.00
102 Михайло Кривий	3.00
112 Сестр. Преч. Діви Марії	5.00
112 Катерина Ґабрівська	3.00
122 Анна Пунда	2.00
128 Михайло Волощук	2.00
126 Михайло Роман	3.00
130 Володимир І. Коваль	3.00
139 Михайло Болехівський	2.00
143 Михайло Ожиівський	2.00
147 Микола Соврук	2.00
150 Катерина Копичак	2.00
150 Олекса Яремій	2.00
158 В. Зазуля	2.00
170 Іван Бараник	2.00
175 Василь Білик	2.00
176 Burdiak Nicholcs	2.00
176 Mandruch Jakim	2.00
182 Параня Дидяк	1.00
192 Михайло Кричковський	2.00
199 Юрій Сорока	2.00

(Докінченя лісти ч. 24 буде)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

З приняття на допомогову акцію.

Милу несподіванку зробили куми і приятелі для громадян Брикайлих.

Дня 16. листопада вони привели їх до новокупленої хати, де вони застали повно гостей. Під час приняття п. Поливчак, кум, спімнув зворушливими словами про наших скитальників, котрі потребують і чекають нашої допомоги та попросив, щоби з нагоди цеї забави зложити відповідні жертви на допомогову акцію. Переведена збірка дала у висліді $31.

Жертви зложили: Брикайли $5; Бандури $2; по $1: Задирецький, Пачковський, Поливчак, Недбальський, Лісько, Поливчак, Кліщинський, Форемний, Сушельницький, Савчак, Федорчак, Филипів, Кукіз, Колода, Коваль, Писцливець, Савчин, Телеп, Попович, Когут, Павлина, Шило, Бузько. Дрібними $1.00.

Софія Когут.

УВАГА! Клівленд і Лейквуд, Огайо!

СТАРАННЯМ
Злучених Організацій міста Клівленд і околиці
—: відбудеться :—
ЗАГАЛЬНЕ протестаційне ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, 25. СІЧНЯ (JANUARY 25, 1948)
В САЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
2253 Вест 14-та вулиця.
Початок у годині 2:30 пополудні.

Запрошуємо весь український загал на це віче. Реферат виголосить інж. Дмитро Андрієвський, делегат з Европи, як також будуть промовляти й інші місцеві і позамісцеві бесідники.

Екзекутива Злуч. Організацій.

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.! УВАГА!

ЗАХОДОМ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОПОМОЧІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ відділ у ФИЛАДЕЛФІЇ при співуч. УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ під управою п. Теодора Хоптяка
:—::—: відбудеться :—::—:
СВЯТО ГЕРОЇВ
В НЕДІЛЮ, 25. СІЧНЯ (JANUARY 25, 1948)
В САЛІ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИК. ГРОМАДЯН,
847 Норт Френклин Ст., Филаделфія, Па.
Початок точно в год. 7. ввечір.

В програму Свята входять: **Вступне слово — д-р Володимир Пушкар, Святочний реферат — п. Ігнат Білинський, Виступ Українського Національного Хору з Филаделфії, Декламації, Музична точка у виконанні пп. Аделайди і Елеонори Кульчицьких та Інсценізація.**
Перед Академією в год. 6:30 ввечір відправиться в Українській Католицькій Катедральній Церкві при 814 Норт Френклин ул.

П А Н А Х И Д У
за поляглих Героїв, що впали в бою за волю України.

Просимо Українське Громадянство та Членів Організації взяти численну участь у Святочній Панахиді та Академії.

Вступ за добровільними датками.
Ввесь дохід з Академії призначений на допомогу Героям УПА.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для відділів У. Н. Союзу: 147, 151 з АЛЕНАТАВН, 369 з ПАЛМЕРТОН, 44, 318, 442 з НОРТГЕМТОН, 47, 288 з БЕТЛЕГЕМ, 137, 438 з ІСТОН, 124 з ОРМРОД і 95 з БЕТ, ПА., про

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
——: які відбудуться :——
В ПАРОХІЛЬНІЙ ГАЛІ,
803 FRONT STREET, ALLENTOWN, PA.
В НЕДІЛЮ, 1. ЛЮТОГО (FEBRUARY 1,1948)
Збори зачнуться в 2-гій годині пополудні.

На збори повинні прийти всі урядники та члени згаданих тут відділів, а зокрема повинні явитись численно члени місцевих відділів. Запрошуємо на збори теж і не-членів, що бажають довідатись дещо більше про працю та завдання нашої великої Союзової родини. На зборах будуть промовляти головний секретар **Д. Галичин** і організатор **А. Маланчук.** **Комітет.**

Любка Колесса

світової слави ПІЯНІСТКА

ВИСТУПИТЬ З

КОНЦЕРТОМ

в

КАРНЕҐІ ГОЛ в НЮ ЙОРКУ

(Carnegie Hall, January 27, at 8:30)

у вівторок, дня 27-го січня 1948

ПОЧАТОК ГОДИНА 8:30 ВЕЧЕРОМ.

Тикети (в ціні від $3—$1.20) **Можна набути чи листовно замовити в касі Карнеґі Гол** (Сема евеня і 57 вулиця).

Любка Колесса, яка маючи 13 років покінчила Музичну Академію у Відні з найвищим відзначенням і найвищою нагородою, концертувала з великим успіхом від 15-го року життя по всіх важніших столицях европейських країн, пізніше в Південній Америці. Перенісшись перед самою другою світовою війною з Англії до Канади стає головою музичного департаменту (піяно) Вищого Курсу в Королівській Музичній Консерват орії в Торонто, яка являється найбільшою музичною школою Британської Імперії. Артистка грає часто по радіо й виступає на концертах.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Українська участь у виставі „Олд Ворлд Маркет".

Інтернейшенел Інститут, американська організація для плекання співжиття різних етнічних груп, влаштовує що-року в місяці листопаді т. зв. „Олд Ворлд Маркет", запрошуючи до участи в ньому всі національні групи.

Минулого року виставу поширено аж на чотири дні від 20 до 23 листопада, а маса глядачів перевищила всі попередні роки, бо около 10,000 осіб відвідали виставу.

Ми, українці, цим разом вже 17-тий раз з черги взяли участь в „Олд Ворлд Маркет" і організаторками все були членки С. У. А., пані: Стецькова і Козаченко, що виступали на цім пості неначе воїни. Вистава була зоганізована під зарядом Філії Союзу Українок Америки, але головними завідательками були знова пані: Стецько і Козаченко, а участь наша випала на цей раз ще краще і корисніше. Цим разом виставлено теж речі високої вартости від наших нових імігрантів, експонати від професора Королишина, дорогоцінні музейні гуцульські вишивки старенької пані Кузь, прекрасний портрет селянської дівчини Мараса, який притягав до себе знавців малярства, українські книжки в англійській мові і альбом рекордів О. Кошиця. Не один з глядачів стратив годину і більше часу, переглядаючи ці українські експонати і ставлячи запити про наш нарід та його життя, змагання і творчість. Роздавано коло вистави маленьку, але чепурненьку видану в двох тисячах примірників брушурку, в якій була праця Осипа Біловуса про Українську Повстанчу Армію і пісня: „Ніч яка Господи", переведена О. Івахом на англійське. Правда, ця брошурка не вистарчаюча, маленька, але добре і це, коли взяти під увагу заінтересовання нею публики, що прямо на місці перечитувала і ставила щоразі більше запитів. Цю велику ваги ділянку висвітлювання української боротьби за волю і нашу культуру, повинні мати на увазі всі ті українці, що влаштовують вистави, в публичних місцях по всіх містах Америки, бо це є шлях, яким ще найлегше познайомити широкий загал про наші бажання і прямування. Пятниця, 21. листопада 1947, була на виставі в Дітройті цілком під знаком України, бо крім вистави була теж українська вечеря, на якій було пять сот доларів обороту. Членки двох молодечих відділів СУА, повбирані в народні строї, услугували гостей і виглядали на справжніх представниць України. Одна з молодих, вбрана також в народній стрій, писала писанки цілий день і уміло пояснювала заінтересованим цей рід українського мистецтва. Пані Кузь, що вишивала хрестиками за ниточкою, рівнож дивувала глядачів. В програмі виступив хор ім. Котляревського, під управою Дмитра Атаманця, що своїм виступом збагатив програму вистави. З народними танками виступила Леся К. Бугай, а на сопілці її до танків приграває Гриць Кузь, вбраний в чудовий гуцульський стрій. Це була нова точка, що заслужила на загальне признання.

Так виглядала українська участь в „Олд Ворлд Маркет" в 1947 році, що без сумніву принесла велику моральну і пропагандивну користь для України, а грошеву для Інституту, бо весь дохід призначений на будову великого і модерного Інтернейшинел Інститут оф Дітройт, містопредсідником якого є наш загально шанований адвокат Іван Панчук.

Кажуть наші жінки, що минувші роки були також досить успішні, а це завдяки довголітній голові, американки пані Алворд, що є великою приятелькою українців. Покидаючи останню виставку вона сказала на прощання до наших жінок: „Ви українці маєте велике багатство своєї питомої культури! Не ховайте її в своїх недоступних для широкого світу домівках, тільки йдіть з ним на світові і місцеві вистави, покажіть цю дорогоцінну культуру людям і світові. Це ж ваша зброя для досягнення найвищих ваших ідеалів".

Анастазія Г. Біловус,
секр. філії С. У. А.

—o—

ГЕМТРЕМК, МИШ.

З вечерниць скитальникам.

Укр. З. Хрест ч. 34 розпочав сезон праці вечерницями, влаштованими дня 1. листопада в домі громадян Дмитра і Анни Дирбавка, а получені з уродинами п. Дирбавки. По вечері п-ні А. Зола, предсідниця зложила побажання з нагоди уродин, а потім заговорила про долю українських скитальників та попросила зложити жертви. Зібрано $96.85, а п. Дирбавка должив ще решту, значить разом було $100.

Жертвували: по $10: С. Левко, Д. Шалапай; Д. Дирбавка $8.15; М. Мілер $6; по $5: В. Вороновський, М. Вівіян, В. Пиндик; по $3: М. Гох, Ю. Фаган, В. Будор, Л. Чипишка, І. Тарапата, Г. Шеремета; по $2: М. Джумага, М. Козак (з Віндзор, Канада), С. Зола, Д. Гох, М. Джумага, М. Машталер, Д. Кобилка, А. Мілер, С. Васкул, В. Голинчук; А. Персович $1.50; по $1: Ю. Костюк, М. Тиро, А. Васкул, М. Машталер і Кашуба.

—o—

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

З промови бувшого скитальця — на скитальців.

„Громада по нитці — бідному сорочка", каже наша приповідка. Пряде також ниткипомочі й наша, українська громада в Геркімер, щоб ними утерити горе тим, котрих недоля кинула в страшну нужду.

Заходами місцевого Центрального Комітету, в котрому заступлені всі наші місцеві організації товариства, скликано збори в неділю 30-го листопада м. р. Збори відбулися в Українськім Народнім Домі, з метою: Дальше несення помочі скитальцям.

Справоздання урядників Комітету вказало, що майже вся його діяльність до тепер купчилась у веденню збірок для скитальців, і що впродовж свого існування Центральний Комітет зібрав і вислав на цю ціль поважну суму грошей.

На зборах, між присутніми, що битком виповнили салю, знаходилося шістьох бувших скитальців, а між ними один вчитель, громадянин Володимир Мартинюк. Його представив секретар Комітету А. Козаревич та попросив сказати пару слів.

Громадянин Мартинюк говорив зворушливо, описуючи цей тернистий шлях українського народу в часах німецької а відтак совєтської окупації. „Насильства, вбивства, вивожування старців і дітей, — це один ланцюг терору, який ще до нині не скінчився" — казав бувший скиталець.

Предсідник Центрального Комітету Йосиф Наконечний, подякувавши гр. Мартинюкові, попросив присутних дальше складати жертви на поміч скитальцям. Переведена того дня збірка на салі принесла $54, які переслано до ЗУАД Комітету.

Центральний Комітет.

—o—

ЕМБРІДЖ, ПА.

Вшанували заслуженого громадянина.

В неділю, 2. листопада зійшлось мале число членів до брацької домівки, щоб пошанувати довголітню працю секретаря відділу 276 У. Н. С. Михайла Фука, що в тому ж дні обходив свої 61-ші уродини. Відбулося прийняття, під час якого виголошено цілий ряд промов, підносячі заслуги ювілята для громади. Зокрема виголосив довшу промову гр. П. Прешляк. Гром Ліцовський згадав за боротьбу за волю України.

На закінчення свята переведено збірку на допомогу українським скитальникам в Европі, що дала у висліді $28.00.

Жертви зложили: Михайло Фук з дружиною $10; по $2: І. Ліцовський з дружиною, І. Монастирський, Т. Орловський, А. Улитан, С. Морквин, Л. Лаврик; по $1: Т. Кульчицький, В. Федаш, Марія Сондей (донька М. Фука), П. Прешляк, Ю. Полюга, Р. Кефер (донька Лійовського). — Разом $28.00. Гроші ці вислав І. Ліцовський до Комітету у Філаделфії.

Гість.

—o—

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й.

Річниця 211 від. У. Н. Союзу.

В суботу, 22. листопада 1947 відсвяткувало бр. св. Архистратига Михаїла, від. 211 У. Н. Союзу 39-літню річницю свого існування. У Службі Божій і парастасі в українській православній церкві Пресв. Тройці, відправлених оо. В. Кушілем, І. Палієм та П. Кілюхом згадали за тих, що вже від нас відійшли у вічність, а живі прийшли на братський бенкет у церковній залі ввечір того самого дня. Після благословення страв предс. Іван Набережний привитав патріотичними словали приявних, вказав на значення таких організацій як місцевостях, як Союзові відділи, в яких гуртуються українські родини, отже батьки з своїми дітьми, а потім запросив на господаря забави о. В. Кушіля.

При вечері йшла товариська розмова, а коли прийшов час на промови, то першим був старенький член - оснувать відділу і теперішній касієр М. Карлюс. Він згадав, як то цей відділ повстав з ініціятиви о. М. Підгорецького з Ню Йорку і перелював різні переживання відділу разом з цілим громадянством. В парі з розвитком відділів У. Н. Союзу йшло все громадське життя, а У. Н. Союз втримався дальше на провідним становищі.

Другий член-оснувать, який придбав найбільше членів до відділу, В. Карпів, у своїй промові пригадав на труднощі в організуванні відділу й ведення народного життя. Після Мального говорили й інші члени, які висловлювали свою радість з того, що дожили 39-ліття свого товариства. Деякі вказували конечність організування нових членів, а головно на виповнення квоти, яку призначив У. Н. Союз для цього відділу у змаганні до заокруглення числа членів до 50,000. Інші вказували на заслуги „Свободи" для піднесення національної й громадської свідомости, а при кінці о. Кушнір побажав успіху в організуванні нових членів. Він подякував членам: О. Тіцькому, П. Іваницькому й П. Підскальній за приладження свята-бенкету і візвав приявних до складки на скитальників, яка принесла $50. Її вислано до ЗУАДКомітету в Філаделфії.

Жертви зложили: Бр. Св. Арх. Михайла, від. 211 У. Н. С. $10; по $2: І. Набережний, Т. Соколовський, В. Карпів, Г. Кравчук, М. Макар, В. Шелаковський, о. В. Кушіль; по $1: Р. Федірка, Г. Райнгард, Г. Манастирський, П. Тіцький, П. Рій, М. Каралюс, Д. Окрепка, І. Грицак, Н. Маськовіта, В. Геба, П. Телешевський, М. Гузар, І. Геба, В. Слободзян, О. Тіцький, В. Белей, А. Кривий, К. Іваніцька, С. Августин, П. Підскальна, С. Тарбин, В. Стичак, К. Левків, В. Наконечний, А. Демкович, П. Іваніцька. — Разом $50.

Теодор Соколовський, секр.

ДОКУМЕНТИ ЗМОВИ

(Докінчення зі стор. 1-шої)

ЗА ПАНУВАННЯ НАД СВІТОМ.

Таємні німецько-совєтські документи виявляють недвозначно ціль Сталінсько-Гітлерівської дружби. Нею було: завойовання і панування над світом. Під час численних розмов між дипломатами Гітлера і Сталіна заторкнено всі проблеми та спільно шукано способів і засобів, щоб заволодіти світом і ним поділитися. До цеї змови втягнено опісля теж фашистську Італію. Першою ціллю було — вигнати з Европи британців і американців та цілком викорінити всякі їх впливи на европейському континенті, створюючи европейську доктрину Монро. В Европі найбільшу владу і впливи мав мати Гітлер, хоча Сталінові признавано відповідні концесії та поширення в східній і південно-східній Европі. Крім того Сталін мав бути на спілку з Японією володарем Азії, головно коштом британських інтересів в Індії та на Орієнті. В Африці мав панувати Мусоліні.

ПІСЛЯ РОЗБИТТЯ АНГЛІЇ НА ЧЕРГУ МАЛА ПРИЙТИ АМЕРИКА.

В документах кілька разів натякається на „вічікуюче, але сторожке становище Америки", що мала впасти жертвою Гітлерівсько - Сталінської змови аж після розбиття Англії. Хвилево головним завданням цих двох змовників було держати Злучені Держави під загрозою. До розбиття Америки мала бути використана Японія. Проте, до точнішого обговорення цих плянів вже не дійшло.

БАНДИТИ МІЖ СОБОЮ.

Плянуючи завойовання світу та панування над ним, Гітлер і Сталін рівночасно мали скриті пляни, як опісля має позбутися один одного. Совєтські імперіялістичні домагання до Балканів, Туреччини та інших країн видалися Гітлерові підозрілі, як з черги Сталін теж був заздрісний, що Гітлер може мати більшу владу. Сталін активно допомагав Гітлерові розбити Польщу, опісля Бельгію, Голяндію і Францію. Після кожної німецької перемоги, совєтські і німецькі дипломати в Москві і Берліні випивали на здоровя Гітлера і Сталіна та за дальші їх успіхи. Рівночасно, як це завжди буває між бандитами, один на одного гострив ніж за спиною, аж вкінці і самі зловилися за горло.

ТОРГУВАЛИ УКРАЇНЦЯМИ.

В документах, головно що відносяться безпосередньо до розбиття Польщі, є теж багато разів згадка про українців та білорусів. Зразу Сталін підкреслював свої „права" та свою „допомогу" для українців і білорусів на територіях, що були під Польщею. Опісля почав Сталін звичайний собі торг, вбираючи його у відповідну дипломатичну форму. В одному таємному протоколі, підписаному Ріббентропом від імені німецького уряду і Молотовом від імені Совєтського Союзу, встановляється, що обидві країни зобовязуються до „товарообміну", іменно, Сталін видасть Гітлерові його німців зі своєї території, а Гітлер повинен видати Сталінові українців і білорусинів з тириторій, опанованих Німеччиною. Все це для форми було поставлено на „добровільній базі".

ДОКУМЕНТИ ЗЛОЧИНУ ТА ГАНЬБИ.

Опубліковані департаментом стейту таємні німецько-совєтські документи про дружбу між Гітлером і Сталіном та їх змову проти світу викликали найбільшу політичну сенсацію в світі. Вони є справді документами найбільшого злочину і ганьби в історії людства. Документи самі собою не відкривають нічого такого, чого світ досі про цю Сталінсько-Гітлерівську змову ще не знав би, але їх важливість є головно в їх публікації американським департаментом стейту. Один з виявлених документами змовників проти людства, Гітлер, вже поніс заслужену кару. Його спільник, Сталін, ще дальше продовжує свою злочинну політику.

ПОШУКУВАННЯ

ПЕТРО ЦЯПАЛО, син Павла, внук Анни Очич, народжений у Дубрівці біля Львова, пошукує своїх тіток: КСЕНЮ, НАСТЮ І ЮЛІЮ, які замешкували в Ню Йорку, Филаделфії і в Дітройт. Хто знає про них, або вони самі, хай пишуть:
PETER MUCHINIJ
7488 Brentwood Ave. E.
Detroit 12, Mich.

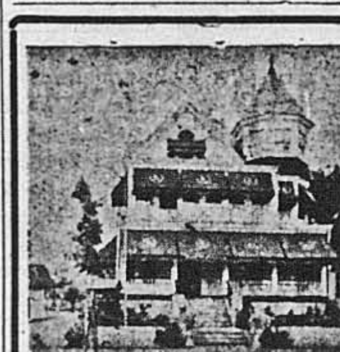
ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ДЯКО-ВЧИТЕЛЯ

ПОТРІБНО СЕЙЧАС КВАЛІФІКОВАНОГО
ДИРИГЕНТА-ДЯКА,
або такого чоловіка, що бажавби навчитись диригентури і дяківства.
Зголошення слати до:
THE HOLY TRINITY UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
3993 Humboldt Ave., Detroit 8, Mich.
Tel. Tyler 8-8570.

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА,

котрий знається на фармерстві і як ходити коло курей і качок. Фарма положена близько великого міста, між своїми людьми, де є своя церква. Голоситись:
SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
601 SPRINGFIELD AVE
NEWARK
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

БЕЗПЛАТНА ПРОБА

на ревматичні болі
АРТРИТИЧНІ

Коли Ви ніколи не вживали ліку званого ROSSE TABS на оці незначні мускулярні недомагання й болі, злучені з ревматизмом і запаленням жил, або з нервовим запаленням, то чому не спробувати його СЬОГОДНІ на наш кошт. Його вживають тисячі людей впродовж 25 років.

БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ЧИТАЧІВ НАШОЇ ГАЗЕТИ

Запрошуємо Вас випробувати його без ніяких коштів. Дозвольте, щоб ми вислали Вам пачку повної величини. ЗАЖИВАЙТЕ БЕЗПЛАТНО 24 ТАБЛИЧОК. Коли не будете вдоволені палітивною — часовою — полекшою, зверніть нам решту й не будете нам винні нічого. Така проба не буде коштувати Вас ні одного цента. НЕ ВИСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. Пішліть лише негайно Ваше імя й адресу до: ROSSE PRODUCTS COMPANY, Dept. O-5, 2708 Farwell Avenue, Chicago 45, Ill.

„СПОГАДИ" О. КОШИЦЯ

Хто пічне читати цю книгу увечір, той напевно просидить над нею до ранку.

Ця книга особистих спогадів славного диригента й композитора — та найцікавіша книга нашого часу. І легко її читати.

Перша частина, 367 стор., $2.50,

Замовлення слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

UKRAINIAN SELF-EDUCATOR

BY
HONORE EWACH, B.A.
PAGES 91—PRICE $1.00 AT
"SVOBODA"
BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГРОШІ НА УКРАЇНУ ТА ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА

ШИФКАРТИ - ПОДОРОЖНІ ДОКУМЕНТИ
Продажа різних бизнесів, домів, фарм, та різного роду асекурацій
WESSON & BARTKIW
Steamship Agency
AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD
ПЕТРО БАРТКІВ
REAL ESTATE & INSURANCE BROKER; NOTARY PUBLIC
309 East 14th Street New York 3, N. Y.
Telephone: ALgonquin 4-8254.

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болючі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операцій. Лікуємо згрубіння литок і котиків.

Офісові години: в понед. і четвер. від 1. до 8. увеч.; вівтірки і пятн. від 1. до 6. веч.; в серед. від 1. до 5. увеч.; в суб. від 12. до 4. попол. В нед. і свята нема уряд. годин.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ENdicott 2-9178
СПЕЦІЯЛІСТ В БОЛЮ НІГ.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ЙОГО
фоієрська робітня
є тепер під числом
265 East 4th St.
BETWEEN AVES. B & C
New York City
Telephone: Spring 7-3566

Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІБКУ та дає 20% опусту на всі роботи, а також ДАРОМ сторидж на літо.
Самий сторидж на літо 2% від сотні.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дещо з вашого обезпечення.
Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за $150.00
У випадку смутку в родині кличте:
KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український погребовий зарядчик в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-6446
— or —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6762
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone: EL. 2-3611

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по $150
ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568
Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАНА, ч. 1769. Фалшивий алярм.

- Коли переполохана Нкіма тікала до схоронища...

...Джена гордовито піднесла свій власноручний одяг.

Миттю Джена й Тарзан поскидали свої дряхлі одяги і повбиралися в нові. Тоді саме прибігла переполохана малпа.

Але здивована новим убранням знову попала в обморок і забула сказати Тарзанові про небезпеку.